

Výsadba nových stromů

Strom, který jste si právě koupili, považujte za celoživotní investici. Jak dobře bude váš strom prosperovat a jak dobře bude vypadat závisí na jeho druhu, na stanovišti, které jste pro pěstování vybrali, na péči, kterou mu poskytnete při sázení a také na péči následující po výsadbě.

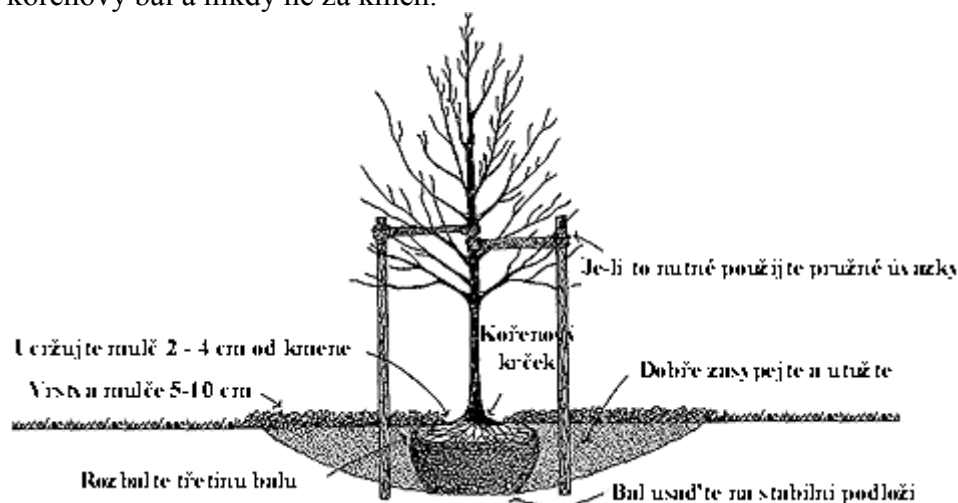
Pro výsadbu stromů a keřů je ideální období během vegetačního klidu, tj. na podzim po opadání listů nebo brzy na jaře před vyrašením pupenů. Chladnější a vlhké počasí umožní rostlinám vytvořit kořeny na novém místě ještě před tím, než teplé počasí podpoří nový růst. Nicméně stromy, které jsou ve školce pěstovány intenzívní technologií, jsou řádně připraveny a které jsou během transportu vhodně chráněny proti poškození, se mohou sázet i během vegetačního období. Pro zajištění zdravého vývoje nových stromů a keřů je v obou případech podstatné, jak budou vysazeny. Dříve však než začnete svůj strom sázet, zjistěte si umístění všech sítí technického vybavení (elektřina, plyn, voda...), abyste předešli jeho předčasnému kácení v případě opravy těchto sítí.

Ať je strom, který sázíte, s kořenovým balem nebo prostokořený, vždy je důležité si uvědomit, že kořenový systém byl během přesazování redukován o 90-95 % své původní velikosti. Často se u stromu, jako následek stresu způsobeného přesazováním, projevuje takzvaný povýsadbový šok. Povýsadbový šok se projevuje zejména pomalým růstem a sníženou vitalitou. Správná příprava stanoviště před a během výsadby spolu s dobrou následnou péčí zkrátí dobu, kdy rostlina trpí tímto povýsadbovým šokem a dovolí stromu se rychleji ujmout na novém místě. Dodržíte-li pečlivě následujících osm jednoduchých kroků tak můžete významně omezit dobu trvání povýsadbového šoku

1. Vykopete mělkou a širokou výsadbovou jámu. Jámu udělejte min. 3x širší než je průměr kořenového balu, ale hlubokou pouze jako kořenový bal. Vykopat širokou jámu je důležité, protože kořeny ujímajícího se stromu se musí v prvních letech rychle protlačit okolní půdou, aby strom dobře zakořenil a zvládnul získávat vodu z dostatečně velkého objemu půdy. Na většině stanovišť ve městech a nových výstavbách byla půda při stavbě výrazně zhutněna a je nevhodná pro zdravý růst kořenů. Tím, že nakypříte půdu ve velkém okruhu kolem stromu, umožníte nově se objevujícím kořenům rozšířit se do volné půdy a urychlit zakořenění.

2. Najděte kořenový krček. Kořenový krček je místo u báze kmene stromu, kde se začínají větvit kořeny. Krček by měl být částečně viditelný, tj. v úrovni balu (viz obrázek). Jestliže krček nevidíte, můžete z vrchu kořenového balu odstranit trochu zeminy. Po nalezení krčku můžete určit, jak hluboká má být díra pro správné vysazení.

3. **Umístěte strom do správné výšky.** Před umístěním stromu do jámy, zkontrolujte zda byla vykopána do správné hloubky a ne více. Většina kořenů čerstvě zasazeného stromu bude růst ve vrchních 30 cm půdy. Je-li strom zasazen příliš hluboko, nové kořeny se vzhledem k nedostatku kyslíku obtížně vyvíjí, a kmen stromu nad krčkem může být poškozen hnilobami. Je lepší zasadit strom o něco výš, 2 - 4 cm nad kořenový krček, než ho zasadit pod jeho úroveň. Vyšší úroveň výsadby navíc dovoluje mírné sesednutí balu (v případě nakypření dna jámy). Abyste předešli poškození stromu při usazování do jámy, zvedejte strom vždy za kořenový bal a nikdy ne za kmen.

4. **Narovnejte strom v jámě.** Ještě než začnete jámu znovu plnit, požádejte někoho, aby se na strom podíval z různých úhlů a zkontroloval zda je umístěn svisle. Jakmile totiž začnete jámu zahazovat je již obtížné polohu stromu měnit.

5. **Zasypte jámu jemně, ale pevně.** Vyplňte jámu asi do jedné třetiny a citlivě, ale pevně upěchujte zeminu kolem spodní části kořenového balu. Potom, jestliže je bal zabalený jutou a pletivem, přerízněte a odstraňte provaz nebo drát kolem kmene a rozbalte horní třetinu kořenového balu (viz. obrázek). Dejte při tom pozor, abyste nepoškodili kmen nebo kořeny. Doplňte zbytek jámy a zeminu důkladně upěchujte, aby nevznikly vzduchové kapsy, které by mohly způsobit zaschnutí kořenů. Abyste předešli tomuto problému, přidejte vždy několik centimetrů půdy a pokropte ji vodou, což napomůže sesedání. Opakujte tento postup dokud není jáma plná a strom pevně usazen. Při sázení se nedoporučuje používat hnojivo, neboť pro první rok života má strom obvykle dostatek živin v novém substrátu.

6. **Je-li to nutné, upevněte strom ke kůlu.** Kotvení ke kůlu není, zvláště na chráněných stanovištích zahrad, ve většině případů nutné, jestliže je strom ve školce řádně zapěstován a má dostatečně stabilní bal. Studie ukázaly, že strom, který není po výsadbě upevněn, se adaptuje rychleji a vytvoří silnější kmen a větší kořenový systém. Ochranné ukotvení je ale potřeba na větrném stanovišti a na místech, kde hrozí poškození sekačkou na trávu a vandalismus. Dva kůly ve spojení se širokým pružným popruhem budou držet strom vzpřímeně a zároveň

poskytnou pružnost a minimalizují možnost poškození kmene (viz obrázek). Kotvení ke kůlu odstraňte po prvním roce růstu. Ochranné ukotvení nechejte tak dlouho jak to bude bezpodmínečně nutné, jen kontrolujte zda nedochází k poškození kmene.

7. Pokryjte povrch zasypané jámy mulčem. Mulč je organický materiál, který se aplikuje do prostoru kolem stromu. Slouží jako příkryvka, která zadržuje vlhkost, chrání před extrémními teplotami, jak vysokými tak nízkými, a snižuje konkurenci trav a plevelů.

Dobré je použít drcené listí, borové jehličí, drcenou kůru, rašeliník nebo dřevěné štěpky. Ideální je pět až deseti centimetrová vrstva. Více jak deset centimetrů může způsobit problémy s výměnou vzduchu. Při mulčování byste měli dbát na to, aby mulč nebyl v kontaktu s kmenem stromu. To by mohlo způsobit poškození kůry a kambia u báze kmene. Prostor bez mulče, tři až pět centimetrů široký, je dostatečnou ochranou před poškozením kmene.

8. Následná péče. Udržujte půdu vlhkou ale ne promáčenou; přemokření způsobí nedostatek kyslíku u kořenů, které se projeví žloutnutím nebo opadem listů. Správný čas na zalévání je, když je půda pod namulčovaným povrchem suchá. Zalévejte spíše méně často ale vydatně, na podzim zpravidla již není doplňující závlivka potřeba .

Další povýsadbová péče může zahrnovat výchovný řez. Poškozené větve a zředění korunky (je-li nutné) se dělá při výsadbě. S výchovným řezem pro správné zapěstování koruny je vhodné rok počkat až do doby, kdy se strom na novém stanovišti ujme. Vždy se snažte zapěstovat jeden silný průběžný terminál a kosterní větve v dostatečném rozestupu.

Poté co dokončíte těchto osm kroků, další růst a prospěch vašeho nového stromu nebo keře zajistí běžná péče a příznivé počasí. Stromy jsou cenným přínosem pro krajinu, zahradu a její obyvatele. Jsou dlouhodobým zdrojem krásy a potěšení pro lidi všech generací. Pakliže vyvstane otázka, týkající se odborné péče o váš strom, obraťte se pro profesionální pomoc na vašeho místního arboristu, který svoji odbornost prokáže vhodným certifikátem či doloží své průběžné vzdělávání.

Tato brožura je jedna z otevřené řady brožur publikovaných organizací ISA v rámci programu informování široké veřejnosti o správných technikách péče o stromy. Další zpracované témata najdete v anglickém originále na [www stránkách International Society of Arboriculture](http://www.stránkách International Society of Arboriculture) , nebo v českém překladu na stránkách [Sekce péče o dřeviny - SZKT,o.s.](#)

Vytvořeno mezinárodní arboristickou organizací International Society of Arboriculture (ISA), neprofitní organizace podporující celosvětový výzkum v oblasti péče o stromy a mající za cíl ochranu stromů jako takových. Další informace získáte na: ISA, P.O. Box 3129, Champaign, IL 61826-3129, USA.

Český překlad a úprava textů SZKT,o.s. - Sekce péče o dřeviny, zastupující ISA v ČR jako jedna z jejích geografických poboček (Chapter). Přeloženo 2002. – akr-